

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ III Всеукраїнської науково-методичної конференції

(Шостка, 19 квітня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

С.В. Данько

Шосткинська загальноосвітня школа I–III ступенів № 12

dan_svet@ukr.net

Навчання української мови буде ефективним, якщо на кожному уроці учні прагнутимуть засвоїти мовні і мовленнєві знання, формувати навчально-мовні, правописні та комунікативні вміння і навички, розширювати власний читацький рівень (бо дитина, яка більше читає, краще говорить і пише), збагачувати свій мовний запас.

Відбір дидактичного матеріалу та різні види роботи з ним мають допомогти дітям усвідомити мову, як матеріал передачі думки і змісту, відчуття краси слова, виховати прагнення до точності, виразності, образності власного мовлення, намагання додержувати норм у використанні мовних одиниць різних рівнів мовної системи, бажання навчитись майстерно оперувати мовою.

Особливо актуальним є застосування на уроках української мови інтелектуальних дидактичних ігор. Адже саме вони підвищують ефективність сприймання школярами навчального матеріалу, формують пізнавальну самостійність, створюють унікальну єдність словесних, наочних і практичних методів навчання, урізноманітнюють навчальну діяльність, вносять у неї елемент цікавості.

Інтелектуальна дидактична гра, як метод навчання, має свої особливості. З одного боку, формуються певні якості особистості: увага, спостережливість, пам'ять, розвивається мислення, виявляються творчі здібності школяра, самостійність, ініціатива. З іншого боку, гра на уроці розв'язує певні дидактичні задачі :

- збагачує досвід учня , забезпечує розвиток сприймання ,
- сприяє вивченню нового матеріалу; повторенню і закріпленню вивченого;
- формує вміння й навички.

На власному досвіді я переконалася, що використання на уроці гри урізноманітнює види діяльності, у поєднанні з іншими методичними формами сприяє глибшому засвоєнню знань, дозволяє індивідуалізувати навчання, визначає й виявляє особистісні інтереси учнів, рівень сформованості у них необхідних умінь і навичок.

На уроках узагальнення і систематизації знань доцільно використовувати гру «Біг з бар'єрами». Такий прийом дає змогу комплексно повторити ключові моменти вивченого матеріалу, перевірити й відшліфувати практичні навички володіння мовою, а також вчить дітей працювати злагоджено, з урахуванням навчальних можливостей і рівня знань кожного.

Під час такої гри учні класу поділяються на декілька груп (команд), кожна з яких має виконати певні завдання – здолати «бар'єри». Ці завдання можуть бути орфографічного, орфоепічного, словотвірного, лексичного, фразеологічного, синтаксичного, пунктуаційного, стилістичного характерів. Переможницею вважається та команда, яка першою здолає всі «бар'єри», не збивши і не зачепивши жодного (тобто не допустивши помилок). Завдання для команд можуть бути як однаковими, так і різними.

Наприклад , при узагальненні теми «Прикметник» можна використати такі завдання.

Орфографічний бар'єр. Від наведених географічних назв утворити прикметники.

Гамбург, Сиваш, Гадяч, Гонконг, Білорусь, Золотоноша, Киргизія, Овруч, Кременчук, Запоріжжя.

Орфоепічний бар'єр. Поставити наголос у наведених прикметниках.

Нудний, легкий, товстий, різкий, низький, кухонний, ненависний, вузький, перехідний, твердий.

Словотвірний бар'єр. Від наведених пар слів утворіть складні прикметники.

Яскравий, червоний; західний, Україна; мова, література; тихо ходити; широкий, плече; машина, будувати; жовтий, зелений; залізо, бетон; мова, стилістика; біль, гамувати.

Лексичний бар'єр. Пояснити лексичне значення наведених прикметників.

Лихий, картатий, крилатий, зграбний, розлогий, примхливий, довготелесий, вилицюватий, маргінальний, скоромний.

Морфологічний бар'єр. Провідміняти наведені словосполучення. У прикметниках виділити і пояснити написання закінчень.

Свіже печиво, колючий кущ, найкращі учні, довгошия жирафа, Ольжин підручник, Андріїв портфель.

Синтаксичний бар'єр. Визначити синтаксичну роль прикметників у наведених реченнях.

1) І напружений погляд хоче відшукати у тьмі глибокій блискавок фанатичні очі, а не місяця мрійний спокій. 2) Ніч була розбурхана і тьмяна, вітер грав і рвав пом'яті струни, я пила самотньо аж до рана темну розпач – найгіркіший трунок.

Підчас перевірки вивченого матеріалу можна використати гру «Лови помилку». Завдання цього типу вчить учнів осмислювати навчальний матеріал, контролювати змістову правильність інформації. Шляхом повторення учні пригадують вивчене раніше, тому засвоюють його краще. Ця ігрова форма тренує увагу і пам'ять.

Наприклад, учням пропонується текст, який містить навмисно введenu неправильну інформацію. Завдання учнів – знайти помилки й усунути їх.

Зразок тексту.

Прикметник – це *службова* частина мови, яка виражає ознаку предмета або його належність комусь та відповідає на питання який? яка? яке? які? чий? чия? чие? чії?

За значенням прикметники поділяються на якісні, відносні та присвійні. Вони *не можуть переходити з одного розряду в інший*. Ступені порівняння прикметників мають такі форми: *просту, складну і складену*.

Для перевірки. Прикметник – самостійна частина мови, бо відповідає на запитання. Відіграє певну синтаксичну роль. Прикметники можуть переходити з одного розряду за значенням до іншого. Ступені порівняння прикметників мають просту і складену форми.

Гра сприяє активному формуванню мовних і мовленнєвих навичок дитини, розвиває увагу, пам'ять, уміння синтезувати й аналізувати, порівнювати й зіставляти мовні явища, стимулює учнів до творчого пошуку.

Література

1. Федоренко В. Л. Енциклопедія інтелектуальних ігор на уроках української мови. – Х.: Вид. група «Основа»: ПП «Тріада +», 2007. – 432 с.